Skolinspektionen

ENKÖPINGS KOMMUN
kommunen@enkoping.se

Beslut

2024-12-18
Dnr SI 2024:6187
Sida **1** (**12**)

Beslut

efter planerad kvalitetsgranskning av anpassad grundskola vid Bergvretens anpassade grundskola i Enköpings kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning av Bergvretens anpassade grundskola avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fem områden. Inom varje område bedöms om skolan uppfyller Skolinspektionens kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av huvudmannen. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen någon redovisning men kan ge framåtsyftande kommentarer i beslutet.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att kvalitetskriterierna uppfylls vid Bergvretens anpassade grundskola i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i hög utsträckning skolans utveckling och skapar en ändamålsenlig organisation.

Undervisning

Undervisningen främjar i hög utsträckning elevernas möjligheter att utvecklas så långt som möjligt.

Social gemenskap, aktivt deltagande och trygghet

Skolan arbetar i hög utsträckning för att eleverna ska delta i samhällslivet och uppleva trygghet.

Bedömning och betyg

Skolan bedriver i hög utsträckning ett kontinuerligt bedömningsarbete i syfte att stärka elevernas kunskapsutveckling och höja lärarnas bedömarkompetens.

Huvudmannens styrning och stöd

Huvudmannen stödjer i hög utsträckning skolenhetens arbete med att ge eleverna en god och likvärdig utbildning.

Skolinspektionen avslutar härmed granskningen.

Skolinspektionens bedömning

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 4, 5, 9–10 §§, 2 kap. 9–10 och 34 §§, 4 kap. 4–7 §§ och 11 kap. 2, 5, 6, 8, 13 §§ skollagen (2010:800).

Läroplan för anpassade grundskolan (Lgra22), 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.4 Skola och hem, 2.6 Skolan och omvärlden och 2.8 Rektorns ansvar.

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i hög utsträckning skolans utveckling och skapar en ändamålsenlig organisation. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med rektorn, lärare, elevhälsa och elevassistenter samt inkommen dokumentation.

Rektorns uppföljning och analys

Rektorn gör en välgrundad bedömning av undervisningens kvalitet och om syftet med utbildningen uppfylls samt fattar beslut om nödvändiga förbättringsåtgärder och fördelning av resurser. Rektorn skaffar sig en bred bild av styrkor och utvecklingsbehov i undervisningen genom lektionsbesök och lärarnas dokumenterade kvalitetsuppföljningar samt de medarbetarsamtal som rektorn eller biträdande rektorn har med lärarna. Rektorn tar också indirekt del av slutsatser om undervisningens

genomförande genom att lärare filmar sekvenser under lektionerna som de analyserar. Vidare deltar lärarna regelbundet i handledning med specialpedagogen och skolpsykologen och utifrån dessa tillfällen kan rektorn fånga upp frågeställningar som rör utbildningen i stort. Rektorn låter personalen på skolan delta i analyser av resultat, bland annat på arbetsplatsträffar. Rektorn gör en bedömning av undervisningens kvalitet och om syftet med utbildningen uppfylls och tar därefter fram utvecklingsområden. Utvecklingsområdena är kopplade till nämndens övergripande mål. Exempelvis har skolan utifrån nämndens mål ”Framtidstro” tagit fram ett enhetsmål om entreprenöriellt lärande. Rektorn beslutar om nödvändiga förbättringsåtgärder och fattar de beslut som behövs om hur resurser ska fördelas för att bäst möta de behov som finns på skolan. Rektorn har exempelvis beslutat om kompetensutvecklingsinsatser till personalen om arbete med kommunikation och undervisningsutmaningar. Rektorn utvärderar i efterhand insatserna för att se vilken effekt de ger, exempelvis ställer rektorn riktade frågor till personalen om kompetensutvecklingsinsatserna.

Rektorn leder och organiserar det pedagogiska arbetet med ett tydligt fokus på att skapa en lärmiljö som blir tillgänglig för eleverna och som möjliggör flexibilitet. Organisationen är tydlig för lärarna och ger goda förutsättningar att samverka. Lärarna och elevassistenterna arbetar nära varandra i klassrummet och deltar tillsammans på regelbundna möten, vars innehåll stödjer arbetet med elevernas progression. Skolan arbetar flexibelt med elevens individuella studieplan och möjliggör att elever läser både ämnesområden och ämnen. Skolans rutiner finns nedtecknade och det finns en tydlig arbetsgång för vikarier. Rektorn ser till att undervisande lärare och övrig personal har den kompetens som krävs eller får den kompetensutveckling och det stöd som behövs. Rektorn följer upp behov av kompetensutveckling med varje personal, och lärare som saknar legitimation som speciallärare med specialisering mot intellektuell funktionsnedsättning ges goda förutsättningar att studera vidare. Rektorn har också nyligen infört en introduktionsutbildning för nyanställda. Introduktionsutbildningen är dynamisk och görs om utifrån återkoppling från deltagarna.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Undervisning

Författningsstöd
1 kap. 4 §, 3 kap. 2 §, 11 kap. 2, 6 och 11 §§ skollagen.
5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185).

Lgra22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar och 3. Kursplaner.

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i hög utsträckning elevernas möjligheter att utvecklas så långt som möjligt. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med rektorn, lärare, elevhälsa och elevassistenter samt inkommen dokumentation.

Varierad och stimulerande undervisning
Undervisningen är varierad med uppgifter som stimulerar och både lärare och elevassistenter stödjer aktivt för att eleverna ska komma i gång och bibehålla sitt engagemang. Lärarna låter eleverna arbeta med uppgifter valda efter elevens nivå och förmågor, med både praktiska och teoretiska inslag. Eleverna uppmuntras att utveckla sin självständighet och sitt ansvarstagande bland annat genom att hålla i en genomgång för klassen vid en interaktiv tavla där eleven kan leda genom att dra symboler och välja alternativ på skärmen. Lärarna och elevassistenterna är uppmärksamma på elevernas behov och ger eleverna stöd att komma i gång och bibehålla sitt engagemang. På de observerade lektionerna byter lärarna moment flera gånger för att bibehålla elevernas uppmärksamhet. Det finns flera inslag av individuella hjälpmedel på de observerade lektionerna, exempelvis får en elev använda en bokstavsmall samtidigt som en annan elev skriver bokstäver på egen hand vid en skrivuppgift. Eleverna har digitala lärplattor och kan ta del av filmer och dokumentera sina skoldagar. Personalen använder som stöd för kommunikationen bildstöd, tecken som tal, tryckkontakter och pratkartor.

Strukturerad undervisning
Undervisningen är strukturerad och eleverna får möjlighet att samarbeta och lära tillsammans. Lärarna använder metoder som tydliggör lektionens innehåll och vid tillfällen såsom klassråd och samlingar finns rutiner som gör att eleverna känner igen sig. Det finns strukturer som berör hela dagen samt scheman och bildstöd för det specifika passet. Eleverna erbjuds olika upplägg i undervisningen, planerat och anpassat efter respektive förmåga. Detta sker exempelvis genom att eleverna har varsin låda med en-till-en-material. Det är tydligt för eleverna vad som är syftet med olika arbetsmoment och syftet överensstämmer med målen i läroplanen både avseende kunskaper och värden. Elevassistenterna och lärarna arbetar medvetet med att eleverna ska interagera och skapar tillfällen när de får träna på det. Samlingen varje dag har inslag där eleverna kommunicerar med varandra. Bland annat får en elev i uppdrag att ställa veckans fråga till de andra eleverna. Eleverna får också spela spel och sjunga tillsammans i

syfte att skapa interaktion. Lärarna använder sång och instrumentövningar som en metodik för kommunikation och samspel.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Social gemenskap, aktivt deltagande och trygghet

Författningsstöd
1 kap. 4–5 och 10 §§, 3 kap. 2 §, 5 kap. 3 §, 6 kap. 6–8 §§ och 11 kap. 2 § skollagen.
Lgra22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Normer och värden, 2.3 Ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar.

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i hög utsträckning för att eleverna ska delta i samhällslivet och uppleva trygghet. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med rektorn, lärare, elevassistenter och elevhälsa samt inkommen dokumentation.

Deltagande i samhällsliv
Skolan har ett planerat arbete för att ge eleverna förutsättningar till aktivt deltagande i samhällslivet. Lärarna planerar in besök och utflykter i undervisningen och de sker enligt ett skolgemensamt tema. Eleverna har bland annat besökt olika sevärdheter i staden enligt ett tema och fokuserar just nu på att ta del av djur och natur. Utöver planerade besök får eleverna även göra spontana utflykter samt gå till mataffären och till olika lekparker. Skolan har köpt in lådcyklar som förenklar förflyttningarna. Eleverna deltar också på kulturevenemang såsom konserter och har fått ställa ut arbeten på biblioteket. Eleverna tränas i en digitaliserad vardag genom verkliga situationer såsom att handla över nätet samt söka information om väder och dagsaktuella händelser. Lärarna arbetar normkritiskt när de väljer ut bilder i undervisningen, exempelvis när det gäller yrken kopplat till kön. Skolan har tillgång till en studie- och yrkesvägledare som framför allt fokuserar på arbetet med praktisk arbetslivsorientering (prao) och kontakten med företag. Elever genomför prao på daglig verksamhet.

Trygghet i sociala sammanhang
Skolan har ett aktivt arbete för att skapa trygghet för eleverna. Lärarna och elevassistenterna är närvarande i verksamheten och uppmärksammar elevers olika behov. Personalen observerar löpande elevernas uttryck och känslor kopplat till trygghet, då elever kan ha svårt att själva kommunicera hur de upplever tryggheten. Lärarna och elevassistenterna stöttar eleverna

vid förflyttningar i skolan och under lektioner och raster samt uppmuntrar elever att delta i olika aktiviteter. Lärarna använder medvetet musik för att skapa tillhörighet och gemenskap. Personalen arbetar aktivt med att stärka kompisrelationerna och strävar efter att eleverna ska vända sig till varandra i stället för till de vuxna. Skolan planerar raster och gemensamma samlingar så att eleverna träffar andra elever utanför undervisningsgruppen. Skolan följer upp tryggheten genom dagliga avstämningar med eleverna och trygghetsenkäter som vårdnadshavarna svarar på. Dock sker inte något större utbyte med den angränsande kommunala grundskolan.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Bedömning och betyg

Författningsstöd
1 kap. 9 §, 2 kap. 9 och 10 §§, 3 kap. 3, 5 och 7 §§ och 11 kap. 2, 5, 11, 15–17, 19–23 §§ skollagen.
10 kap. 11 § skolförordningen.
Lgra22, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, 2.2 Kunskaper 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.4 Skola och hem, 2.7 Bedömning och betyg och 2.8 Rektorns ansvar och 3. Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan bedriver i hög utsträckning ett kontinuerligt bedömningsarbete i syfte att stärka elevernas kunskapsutveckling och höja lärarnas bedömarkompetens. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med rektorn, lärare, elevassistenter och elevhälsa samt inkommen dokumentation.

Fortlöpande bedömning
Lärarna har ett tydligt arbete för att fortlöpande bedöma elevers kunskapsutveckling och återkopplar kunskapsutvecklingen till eleverna och deras vårdnadshavare på ett framåtsyftande sätt. Det finns en regelbunden reflektion och ett formativt arbetssätt med en löpande analys på skolan. Bedömningarna sker systematiskt på individnivå och dokumenteras. Lärarna har utvecklat en metod att filma elever i lärandesituationer och diskuterar materialet med elev och vårdnadshavare. Genom arbetssättet kan skolan identifiera elevens förmågor och om det sker någon utveckling. Utifrån diskussionerna sker justeringar i anpassningar och stöd till eleven.

Samverkan
Lärarna har en strukturerad samverkan kring bedömningsfrågor och diskuterar styrdokumenten tillsammans. Möjligheterna för lärarna att samverka är goda, med tid avsatt på arbetslagsträffar. Lärarna sambedömer och diskuterar tillsammans kriterier för bedömning. Lärarna gör tolkningar gällande värdeordens betydelse, exempelvis vad det betyder att en elev deltar. Rektorns uppfattning är att lärarnas bedömarkompetens är god. Lärarna tar också del av elevassistenternas iakttagelser av elevernas kunskapsutveckling, detta sker både genom ett nära samarbete i klassrummet och på regelbundna klassmöten. Kollegiet avtalar särskild tid för sambedömning med de lärare i musik och slöjd som inte deltar i ordinarie mötestillfällen.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Huvudmannens styrning och stöd

Författningsstöd
1 kap. 4 och 9– 10 §§, 2 kap. 8–8 a, 11–13, 18, 25, 29 (undantag finns i 2 kap. 11 §§ Förordning [2011:326] om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare) och 34–36 §§, 4 kap. 3 och 8 §§ och 11 kap. 2 och 5 §§ skollagen.
Lgra22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, - Skolans uppdrag och - Varje skolas utveckling, 2.2 Kunskaper, 2.5 Övergång och samverkan, 2.6 Skolan och omvärlden och 2.8 Rektorns ansvar.

Skolinspektionen bedömer följande: Huvudmannen stödjer i hög utsträckning skolenhetens arbete med att ge eleverna en god och likvärdig utbildning. Nedan finns Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med huvudmannen och rektorn samt inkommen dokumentation.

Självständig aktör, långsiktighet och systematik
Huvudmannen gör självständiga bedömningar av verksamhetens kvalitet och om undervisningens syfte uppfylls. Huvudmannen följer systematiskt upp verksamheten genom rektorns kvalitetsredovisning och i dialoger med rektorn. Rektorn deltar på huvudmannens rektorsträffar där kvalitetsredovisningarna diskuteras utifrån ett kritiskt förhållningssätt. I huvudmannens digitala system kan huvudmannen följa elevernas studieresultat. Huvudmannen följer upp trygghet och trivsel utifrån enkäter som vårdnadshavarna besvarar och genom de undersökningar som görs på skolan. Huvudmannen har god överblick över lärarnas legitimation och behörighet i sitt digitala system och följer upp de personella

kompetenserna på skolan. Representanter för huvudmannen besöker verksamheten i syfte att bilda sig en uppfattning om nuläget och har en tät kontakt med rektorn om verksamheten. Huvudmannen fattar beslut för att stödja verksamhetens förutsättningar. Huvudmannen stödjer bland annat kompetensutvecklingsinsatser och fördelar resurser så att eleverna har god tillgång till lärverktyg och behovsanpassad utrustning. Huvudmannen har också utifrån en översyn av skolans nuvarande lokaler tagit beslut om nybyggnation.

Behovsanpassat stöd till rektorn
Huvudmannen ger utifrån en god kännedom om verksamheten rektorn stöd i att leda och utveckla utbildningen men arbetar främst på lång sikt med att underlätta samverkan med andra skolformer. Huvudmannen ger rektorn råd och vägledning när det gäller frågor om bland annat juridik och ekonomi samt erbjuder stöd i kontakt med externa aktörer. Huvudmannen har exempelvis deltagit i dialoger om skolskjuts och erbjudit snabb hjälp när en av skolans lokaler drabbades av smitta. Huvudmannen erbjuder just nu en insats där undervisningsutmaningar kartläggs. Det ger underlag för didaktiska och kollegiala samtal om undervisningen. Huvudmannen erbjuder rektorn övergripande sammanhang som är adekvata utifrån skolformen och på rektorsträffarna finns möjlighet att ge och ta emot inspel från andra rektorer, dock inte från samma skolform. Huvudmannen vet om att det skett en försämring i relationen mellan skolan och den grundskola som finns inom samma geografiska område. Det är en av anledningarna till att huvudmannen planerar medvetet för en större inkludering fysiskt, socialt och pedagogiskt på den nya anpassade skolan som byggs.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet men vill påtala vikten av att huvudmannen även på kort sikt arbetar för att underlätta samverkan med andra skolformer.

Beslutet har fattats av Eva Lindgren, utredare.

Sara Lidegran, utredare, har varit föredragande i ärendet.

Bilaga 1: Underlag för bedömning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Fem lektionsobservationer.
- En gruppintervju med elever.
- En gruppintervju med lärare.
- En gruppintervju med elevassistenter.
- En gruppintervju med skolans elevhälsa.
- En intervju med rektor.
- En gruppintervju med representanter för huvudmannen.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för möjlighet till yttrande.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden, respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer. Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder och styr rektorn skolans utveckling och skapar en ändamålsenlig organisation? Inom detta område granskas hur rektorn arbetar med uppföljning, analys och förbättringsåtgärder och hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att utvecklas så långt som möjligt? I detta område granskas om undervisningen är varierad och stimulerande samt om den är strukturerad.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning arbetar skolan för att eleverna ska delta i samhällslivet och uppleva trygghet? I detta område granskas hur skolan arbetar med social delaktighet och att skapa trygghet.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning bedrivs ett regelbundet och systematiskt arbete med att bedöma, analysera och dokumentera elevernas kunskaper i syfte att stärka elevernas kunskapsutveckling? I detta område granskas hur skolan arbetar med fortlöpande bedömning och samverkan i bedömningsarbetet.

Bedömningsområde 5: I vilken utsträckning stödjer huvudmannen skolenhetens arbete med att ge eleverna en god och likvärdig utbildning? I detta område granskas huvudmannen som självständig aktör, om det sker ett långsiktigt och systematiskt utvecklingsarbete, huvudmannens behovsanpassade stöd till rektor och om det sker en samverkan mellan skolformer och det omgivande samhället.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida: www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten den 26 november 2024 med efterföljande digitala intervjuer den 27 och 28 november 2024. Besöket genomfördes av Sara Lidegran och Eva Lindgren.

Bergvretens anpassade grundskola är en kommunal skola belägen i Enköpings kommun. Skolan har elever i förskoleklass och årskurserna 1–9. Förskoleklassen ingår inte i granskningen. Vid granskningstillfället går 43 elever i årskurserna 1–9. Skolan leds av en rektor som till sin hjälp har en biträdande rektor.